

Unge fravælger den digitale demokratiske samtale

Af Kasper Sand Kjær, formand for DUF - Dansk Ungdoms Fællesråd

De sociale medier er ikke blevet den store gevinst for demokratiet, som de blev spået for få år siden. Udviklingen er gået stærkt, og kanaler som Facebook og Twitter italesættes i dag mere som et sted, hvor polarisering forstærkes, og hadefulde ytringer flyder frit. Særligt unge interagerer på sociale medier og bruger dem som primær nyhedskilde. Derfor holder DUF skarpt øje med udviklingen af viden om unges onlineliv og monitorerer deres holdninger til den digitale demokratiske samtale.

Foto: Kasper Sand Kjær, formand for DUF

Institut for Menneskerettigheder udgav tidligere på året en undersøgelse af hadefulde ytringer i onlinedebatter, der viste, at 64% af de 18-29-årige afholder sig fra at deltage i debatter på Facebook. Undersøgelsen afslørede også, at unge oftest er udsat for grove og krænkende kommentarer.¹

I DUF undersøger vi årligt udviklingen i unges politiske holdninger, handlinger og selvtillid, og vores seneste demokratiundersøgelse bekræfter desværre Institut for Menneskerettigheders foruroligende fund. DUFs tal viser, at kun 5% af de unge er uenige i, at den politiske debat på nettet er præget af ekstreme holdninger, og kun 10% afkræfter, at debatten giver dem mindre lyst til at give deres egen mening til kende og deltage i den digitale demokratiske samtale.²

¹ Institut for Menneskerettigheder (2017): Hadefulde ytringer i den offentlige online debat

² Epinion for DUF 2017

Unge fravælger den digitale demokratiske samtale

Facebooks demokratiserende potentiale

Den demokratiske samtale - online som offline - går i al sin enkelthed ud på, at vi som borgere kan diskutere åbent og nysgerrigt med hinanden om, hvilket samfund vi ønsker, men den har undergået en drastisk forandring indenfor de sidste 5-7 år, hvor store dele af samtalen er rykket ud på sociale medier.

Vores politikere er med ganske få undtagelser på Facebook og bruger det som deres primære kommunikationskanal, og stort set alle unge har en profil på et eller flere medier.³ De sociale medier har i teorien bragt politikerne tættere på borgerne og gjort det muligt at følge med i deres holdningstilkendegivelser uden mediernes filter. Det kræver blot ét klik at give sin egen mening til kende, og alle kan nemt sende en besked direkte til politikeren. På den måde har de nye platforme potentiale til at styrke den demokratiske samtale, men desværre har de negative konsekvenser vist sig langt mere markante.

Unge tillid til demokratiet falder

DUFs demokratiundersøgelse viser også, at unges tillid til demokratiet er svundet drastisk de sidste 5 år, og tilliden til politikerne er faldet med 12 procentpoint fra 2013 til 2017.⁴ Der er også sket en negativ udvikling i de unges politiske interesse, hvor kun 46% af unge i dag er interesserede i politik mod 81% i 2010.⁵

Man fristes til at spørge, om de sociale medier bærer en del af ansvaret for den udvikling? Her er det dog vigtigt at forholde sig kritisk overfor forklaringsmodeller, som udelukkende giver internettet skylden for demokratiets kritiske tilstand og den stigende politikerlede, øget polarisering og populisme. De sociale medier og deres ekkokammer-effekt er muligvis en medvirkende faktor, men den forklaring kan aldrig stå alene. For verden findes stadig ude på den anden side af skærmen, når vores digitale devices er slukkede. En verden, der i det seneste årti har været præget af en stigende ulighed og social utryghed, der også påvirker vores tiltro til hinanden og det samfund, vi er del af. Forskning har desuden vist, at tilliden til politikere stiger og falder, alt efter hvor godt det går med samfundsøkonomien.⁶

Fire steder at starte

Vi kan derfor ikke med sikkerhed konkludere, at sociale medier alene bærer skylden for den faldende opbakning til demokratiet blandt unge, men vi ved med sikkerhed, at de fleste unge fravælger at bruge dem til at diskutere demokrati og politik. Vi ved også, at de unge anerkender, at sociale medier har gjort det nemmere at deltage i den politiske debat, men at de unge samtidig ikke tror på, at det nytter noget at gøre det.⁷

Der findes ikke et quickfix til at indfri de sociale mediers demokratiserende potentiale og forhindre, at Facebook fortsat flyder over med hadefulde kommentarer. At få skabt en sund online debatkultur med en

³ Kulturministeriet (2016): Public service de næste 10 år. Rapport fra Public Service Udvalget

⁴ DUFs egne tal fra Gallup og Epinion, 2013-2017

⁵ DUFs egne tal fra Gallup og Epinion, 2013-2017

⁶ Jørgen Goul Andersen, Ditte Shamshiri-Petersen (2016): Fra krisevalg til jordskredsvalg. Frydenlund

⁷ Epinion for DUF 2017

Unge fravælger den digitale demokratiske samtale

ordentlig tone, der inkluderer flere og derved styrker den digitale demokratiske samtale, er ikke nogen nem opgave, men i DUF vil vi gerne give vores bud på et par steder at starte:

1) Invester massivt i digital dannelse

Børn og unge skal lære at gebærde sig mere hensigtsmæssigt på sociale medier, men digital dannelse kan ikke adskilles fra dannelse i den analoge virkelighed. Formår man at løse konflikter og håndtere meningsforskelle med empati og respekt i den virkelige verden, er der også større sandsynlighed for, at man evner det digitalt.

2) Kræv skrapere moderering af onlinedebatter

Det kan være et krav ift. mediestøtte i de kommende medieforhandlinger, at medierne får styr på deres kommentarspor. Der bør følge et ansvar med støttekronerne, og der skal være økonomiske sanktioner for medier, som ikke lever op til det ansvar.

3) Værn om det fysiske møde

Selv om alle unge er på Facebook, betyder det ikke, at det kun er her politikere og offentlige myndigheder skal interagere med dem. Tværtimod er der mere end nogensinde før brug for, at vi mødes og taler sammen ansigt til ansigt. Det kan f.eks. være ved lokale folkemøder.

4) Bekæmp holdningsforskrækkelse

Det er vigtigt også at kunne tale om vanskelige, værdiladede emner i det fysiske rum, ellers bliver disse endnu sværere at håndtere digitalt. Holdningsforskrækkelse på f.eks. ungdomsuddannelserne, hvor man lukker ned for diskussioner om tro, etnicitet og kultur, er et problem, hvis unge skal lære at håndtere uenigheder og forskellige livssyn.

Fakta om DUF og demokratiundersøgelsen

DUF arbejder for at fremme unges deltagelse i foreningslivet og demokratiet. DUF følger kontinuerligt udviklingen i unges opbakning til demokratiet, deres samfundsengagement og politiske selvtillid og har foretaget denne type undersøgelse siden 2010.

Læs mere på www.duf.dk

Denne artikel afspejler ikke nødvendigvis Medierådet for Børn og Unges holdning. Informationer og synspunkter er udtryk for forfatterens egen holdning.

Kilder:

Kulturministeriet (2016): [Public service de næste 10 år. Rapport fra Public Service Udvalget.](#)

Jørgen Goul Andersen, Ditte Shamshiri-Petersen (2016): Fra krisevalg til jordskredsvalg. Frydenlund.

Institut for Menneskerettigheder (2017): [Hadefulde ytringer i den offentlige online debat.](#)